

"Балабақшадағы және үйдегі ойындар»

Баланың шығармашылық тұлғасын қалыптастыру қоғамның білім беру жүйесіне қойылатын инновациялық талабы. Ойын-мектепке дейінгі кезеңнің жетекші қызмет түрі, ол ең алдымен баланың шығармашылық қабілеттерін жеке басының барлық аспектілерін қарқынды дамытатын қызмет .

Баланың өнімді мектепке дейінгі балалық шақ кезеңдері жапсыру, модельдеу және дизайн сияқты іс-әрекеттермен тығыз байланысты . Бүгінгі таңда қоғам өміріне белсенді қатысу үшін, адам өзін тұлға ретінде жетілдіру керек үнемі шығармашылық белсенділікті, тәуелсіздікті көрсетіп, қабілеттерін ашып, дамытып, үздіксіз білім алып отыру керек. Егер біз баланың шығармашылық қызметінің негіздерін жеткілікті берік жасағымыз келсе, оның тәжірибесін кеңейту қажет. Ойындар бір-бірімен байланыс орнатуға көмектеседі. Ойын барысындағы қарым-қатынас, балаға өз даралығын көрсетуге мүмкіндік береді.

Мектепке дейінгі балалық шақ - бала өміріндегі маңызды кезеңдердің бірі. Осы кезеңде бала айналасындағы әлемді тани бастайды, жаңа тәжірибе жинайды және әртүрлі салаларда қарым-қатынас орнатуды үйренеді. Осы кезеңдегі бала үшін ең маңызды екі сала – бұл отбасы және балабақша.

Ойын функциялары:

1-ойын-сауық

2-коммуникативті

3-терапиялық

4-өзін-өзі жетілдіру

5-әлеуметтену

Маңызды сәттердің бірі - баланың әлеміне не кіретінін түсіну, бұл оған барлық нәрсеге көңіл бөлу дегенді білдірмейді. Ойыншықтарды жинау, тамақ қабылдау сияқты кез-келген іс-әрекеттерді қызықты саяхатқа айналдыруға тырысыңыз. Мысалы, ас үй - бұл баланың дамуына арналған қызықты жер. Бұршақ пен макарон, ұсақ моториканы дамытуға арналған тамаша материал. Сіз бәліш пісіруге кірістіңіз , балаға қамырдың бір бөлігін беріңіз модельдеуге арналған жақсы материал. Баланың сөйлеуінің дамуы қолдың моторикасының дамуымен тікелей байланысты. Кір жууды жоспарладыңыз, баламен "Түсі бойынша

сұрыптаңыз" ойынын ойнаңыз. Сіздің пәтеріңіз, бұл зерттеуге арналған әлем. Қиял ойындары туралы ұмытпаңыз. Баланы жоқ тортпен тамақтандырыңыз, оны өзі безендірсін, өз таңдауы бойынша жемістерден сусын ойлап тапсын. Серуендеу- бұл саяхат. Өткеншектер ұшатын кемеге, төбешік өтпейтін тауларға айналады, сіз тек қиялды ғана емес, сонымен бірге баланың ептілігін де дамытасыз. Әрине, дайын дидактикалық ойындарды жоққа шығаруға болмайды, бірақ егер бала жасына сәйкес сатып алған ойынды ойнай алмаса, алаңдамаңыз. Оны қалай ойнауға болатындығы туралы ойланыңыз. Балалар тосынсыйлар мен құпияларды өте жақсы көреді. Картаны сызыңыз және балаңызға қазынаны табуға шақырыңыз. Күтпеген тосын сый туралы ұмытпаңыз. Өсіп келе жатқан балаға, үйлер өте ұнайды, үй жасау үшін қолданатын құрал маңызды емес, ол ересек адамның аяғы баспаған жерде болғысы келеді. Бұл орындықтар мен парақтар немесе шкафтың есіктері мен анасының шарфы болсын. Ең дұрысы, үлкен қорап, бала өзі керемет қылып жасағысы келеді. Көмек беруден бас тартпаңыз және сізді қонаққа шақырса, үлкен қуаныш көрсетіңіз. Үйдегі және балабақшадағы ойындар қызықты және пайдалы. Айырмашылығы - баланың үйде ересек адамды, ағасын немесе қарындасын ойынға қосып ойнайтыны. Балабақшадағы ойындар баланың қоғамда өмір сүру, қарым-қатынас жасау, ымыраға келу қабілетін қалыптастырады. Мектепке дейінгі ұйымдардағы барлық қызмет түрлері баланы дамытуға бағытталған. Мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеу тәжірибесін талдау барысында тәрбиешілер мен ата-аналарда ойынды басқаруда бірқатар қиындықтарға тап болатындығын көрсетті. Әр топта ойнамайтын және ойнағанды ұнатпайтын балалар бар. Олар сюжеттік білім беру ойыншықтарына қызығушылық танытпайды немесе олардан бастартады. Дидактикалық ойындарды ұйымдастыру үшін балалар ойын міндеттерінің семантикалық мазмұнын түсініп эмоционалды түрде қабылдап, ересектермен бірге қызықты қиялды мақсат қоюды үйреніп, оған жетудің жолдары мен құралдарын іздеуі керек. Ойын тапсырмалары балалардың жеке тәжірибесіне сүйенген кезде ғана қызығушылық тудырады (күнделікті өмірде, серуенде, арнайы ұйымдастырылған сабақтарда, кітап суреттерін қарау кезінде және т.б.). Мектепке дейінгі педагогикада дидактикалық ойындардың барлық түрлері үш негізгі түрге біріктіріледі: заттармен ойындар (ойыншықтар, табиғи материалдар), үстел-баспа және ауызша ойындар.

Осылайша, келесі қорытынды жасауға болады:

1. Ойын мектеп жасына дейінгі балалардың іс-әрекетінің негізгісі болып табылады.

2. Ойын- баланың жеке басын дамытудың тиімді құралы, үйлесімді сөйлеуді қалыптастыруға, сөздік қорын байытуға, қарым-қатынас жасау қабілетін дамытуға, балалардағы саусақ моторикасын дамытуға көмектеседі.

3. Ойын психикалық дамуда ерекше рөл атқарады (зейінді, есте сақтауды дамытады).

Ойын- балалардағы ұялшақтықтың, оқшауланудың, агрессияның, қорқыныштың алдын-алудың тиімді құралы.

Антуан де Сент-Экзюпери былай деп жазды: "Мен балалық шақ елінен келгендей сезімдемін. Біз, ересектер жиі ойлануымыз керек балаларымыз үшін балалық шақ елін қандай түстермен боядық. Бұл ел әлі де біздің қолымызда және біз оған шынымен жауаптымыз".